

УДК 81'25

ГАЙДА Ольга – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та славістики, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, вул. М. Кривоноса, 2, Тернопіль, 46027, Україна (olha_haida@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4106-8573>

БАЧИНСЬКА Галина – кандидат філологічних наук, доцент, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, вул. М. Кривоноса, 2, Тернопіль, 46027, Україна (g.bachynska@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6901-613X>

ВЕРБОВЕЦЬКА Оксана – кандидат філологічних наук, доцент, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, вул. М. Кривоноса, 2, Тернопіль, 46027, Україна (Oksana_Werbowetska@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3142-364X>

DOI <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.61.6>

Бібліографічний опис статті: Гайда, О., Бачинська, Г., Вербо́вецька, О. (2025). Творчість Юліуша Словацького: українська інтерпретація. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*, 61, 50–55, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.61.6>

ТВОРЧІСТЬ ЮЛІУША СЛОВАЦЬКОГО: УКРАЇНСЬКА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ

Анотація. Стаття присвячена історії українського перекладу творів видатного польського поета Юліуша Словацького. У ній встановлено специфіку перекладу, його вплив на українську літературу та культуру. Творчість автора ще з кінця XIX століття була доступною українському читачеві завдяки першим перекладам І. Верхратського, згодом – В. Щурата та С. Твердохліба. З'ясовано, що твори письменника високо оцінені багатьма українськими культурними діячами, зокрема І. Франком, Оленою Пчілкою, Лесею Українкою. В Україні його знають не лише як талановитого лірика, але і як автора великих епічних та драматичних творів, а його «Лілля Венеда», «Балладина», «Батько зачумлених», як і багато інших, доступні для читання українською. Переклади В. Щурата творів «Батько зачумлених» та «Мій заповіт» вважають одними з кращих, оскільки вони високо поетичні та передають стилістичні й ідейні деталі оригіналу. Проведене дослідження відображає значення та вплив творчості Ю. Словацького на українську літературну традицію, а також сприяє розширенню розуміння взаємозв'язків між польською та українською культурою через літературний діалог. Листи письменника до його матері, що проживала у місті Кременці, становлять окремий розділ його біографії, допомагають зрозуміти його життя в еміграції, творчі плани, особисті почуття та переживання. 2009 р. опубліковано двомовну книгу листів поета, український переклад якої представила М. Гецевич. Перекладачці вдалося зберегти близькість до оригіналу, колорит мови, відтворити різноманіття думок автора, виразити його душевні переживання. Завдяки таким перекладачам, як І. Верхратський, В. Кольба, В. Щурат, С. Твердохліб, М. Старицький, П. Стебницький, Олена Пчілка, далі – М. Зеров, Є. Дроб'язко, Ф. Петроненко (на початку XX століття), трохи пізніше М. Вороний, Б. Тен, С. Гординський, у 50-их роках і другій половині XX століття М. Рильський, М. Бажан, Д. Павличко, Р. Лубківський, І. Драч, М. Вінграновський, М. Жулинський, І. Дзюба, Є. Сверстюк, Є. Нарубіна, Р. Радишевський, В. Коротич, Г. Гордасевич, І. Світличний, В. Струтинський, В. Вихрущ, Б. Демків, М. Гецевич та багатьом іншим, творчість поета відкрита для українського читача.

Ключові слова: Юліуш Словацький, український переклад, історія перекладу, польська література, літературний діалог.

HAIDA Olha – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Ukrainian Language and Slavic Studies, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, 2, Maxyma Kryvonosa str., Ternopil, 46027, Ukraine (olha_haida@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4106-8573>

BACHYNSKA Halyna – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, 2, Maxyma Kryvonosa str., Ternopil, 46027, Ukraine (g.bachynska@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6901-613X>

VERBOVETSKA Oksana – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University 2, Maxyma Kryvonosa str., Ternopil, 46027, Ukraine (Oksana_Werbowetska@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3142-364X>

DOI <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.61.6>

To cite this article: Haida, O., Bachynska, H., Verbovetska, O. (2025). Tvorchist Yuliusha Slovatskoho: ukrainska interpretatsiia [Works of Juliusz Slowacki: Ukrainian translation]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriia Filolohiia – Problems of Humanities. “Philology” Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 61, 50–55, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.61.6> [in Ukrainian].

WORKS OF JULIUSZ SLOWACKI: UKRAINIAN TRANSLATION

Summary. The article is dedicated to the history of the Ukrainian translation of the works of the outstanding Polish poet Juliusz Slowacki. The paper establishes the specifics of translation, its influence on Ukrainian literature and culture. The author's work has been available to the Ukrainian reader since the end of the 19th century thanks to the first translations by Ivan Verkh ratskyi, and later by Vasyl Shchurat and Sydir Tverdokhlib. It has been found that the writer's works are highly appreciated by many Ukrainian cultural figures, in particular Ivan Franko, Olena Pchilka, Lesia Ukrainka. In Ukraine, he is known not only as a talented lyricist, but also as the author of great epic and dramatic works, and his “Lillia Veneda”, “Balladina”, “Father of the Plagued”, as well as many others, are available for reading in Ukrainian. Vasyl Shchurat's translations of the works “Father of the Plagued” and “My Testament” are considered among the best, as they are highly poetic and convey the stylistic and ideological details of the original. The conducted research reflects the significance and influence of Juliusz Slowacki's work on the Ukrainian literary tradition, and also contributes to expanding the understanding of the interrelations between Polish and Ukrainian culture through literary dialogue. The writer's letters to his mother, who lived in the city of Kremenets, constitute a separate chapter of his biography, allowing us to understand his life in emigration, creative plans, personal feelings and experiences. In 2009, a bilingual book of the poet's letters was published, the Ukrainian translation of which was presented by Margarita Getsevich. The translator managed to maintain closeness to the original, the color of the language, reproduce the diversity of the author's thoughts, and express his spiritual experiences. Thanks to such translators as Ivan Verkh ratskyi, Volodymyr Kolba, Vasyl Shchurat, Sydir Tverdokhlib, Mykola Starytskyi, Petro Stebnytskyi, Olena Pchilka, and further – Mykola Zerov, Yevhen Drobiazko, Fedir Petronenko (at the beginning of the 20th century), a little later Mykola Voronyi, Borys Ten, Sviatoslav Hordynskyi, in the 1950s and the second half of the 20th century Maxym Rylskyi, Mykola Bazhan, Dmytro Pavlychko, Roman Lubkivskyi, Ivan Drach, Mykola Vingranovskyi, Mykola Zhulynskyi, Ivan Dzyuba, Yevhen Sverstiuk, Eva Narubina, Rostyslav Radyshevskyi, Stanislav Shevchenko, Vitaly Korotich, Halyna Hordasevych, Ivan Svitlychnyi, Valentyn Strutynskyi, Volodymyr Vykhrushch, Borys Demkiv, Margaryta Hetsevych and to many others, the poet's work is open to the Ukrainian reader.

Key words: Juliusz Slowacki, Ukrainian translation, history of translation, Polish literature, literary dialogue.

Постановка проблеми. Ім'я Юліуша Словацького стоїть в одному ряду з іменами найбільш видатних постатей Польщі – М. Коперніка, А. Міцкевича, Ф. Шопена. Твори Юліуша Словацького, перейняті демократичними ідеалами, позначені справжньою

народністю й національним колоритом, давно привертати увагу найвидатніших діячів української культури. У багатьох ліричних віршах, поемах і драмах Юліуша Словацького українці виявляють близькі й знайомі образи, теми, мотиви. Припускаємо, що поет розумів воле-

любний дух українського народу, цікавився українськими переказами й легендами, бо сам народився в Україні, у місті Кременець.

Творчістю Юліуша Словацького захоплювалися, а твори перекладали чимало українських культурних діячів, зокрема Іван Франко та Леся Українка. В Україні Юліуша Словацького знають не лише як талановитого лірика, але і як автора великих епічних і драматичних творів, його «Лілля Венета», «Балладина», «Батько зачумлених» та багато інших творів перекладені українською (Верес, 1959, с. 3–4).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Творчість Юліуша Словацького стала предметом перекладу й популяризації численного кола українських поетів, перекладачів, літературознавців та критиків XIX–XXI століть: Василя Щурата, Бориса Тена, Максима Рильського, Миколи Бажана, Дмитра Павличка, Романа Лубківського, Івана Дзюби, Ростислава Радишевського, Володимира Вихруща, Бориса Демківа та багатьох інших. Літературознавчий та лінгвістичний аспекти творчості поета доволі добре досліджені як польськими, так і українськими науковцями. Зокрема, спільні концепти в поетичній драматургії Лесі Українки та Юліуша Словацького аналізувала Галина Вишневська (Вишневська, 2024), поетичну мову твору «Ксьондз Марек» досліджувала Агнешка Ярош (Jarosz, 2024) вивчала Наталія Єржиківська (Єржиківська, 2023), питання стійкості польської міфології розглянув у своїй праці дослідник Ян Кіневич (Kieniewicz, 2023). Щодо аналізу українських перекладів творів Юліуша Словацького, то таких праць є значно менше. Проблеми перекладу епістолярної спадщини Юліуша Словацького в Україні вивчала Тамара Сеніна (Сеніна, 2019); есе та інтермедії Ольги Гнатюк зосереджені на розкритті перекладу художніх творів як діалогу культур, у цьому контексті авторка описує появу українських перекладів польської поезії XX століття (Гнатюк, 2012, с. 147); історію українського перекладу досліджував Михайло Москаленко (Москаленко, 2006).

Актуальним залишається питання перекладних текстів поета, які не були детально розглянуті, як і самі постаті українських перекладачів творчості Юліуша Словацького. Тож **метою** цієї розвідки є дослідити українські переклади творів поета, а також дізнатися більше про тих перекладачів, які знайомили

українське суспільство з творчістю видатних зарубіжних авторів.

Завданнями дослідження є:

- зібрати та систематизувати відомості про українські переклади творів Юліуша Словацького;

- проаналізувати особливості перекладацьких стратегій, застосованих у різні історичні періоди;

- дослідити внесок конкретних українських перекладачів у популяризацію творчості польського поета;

- виявити роль перекладів у формуванні літературного діалогу між польською та українською культурами.

Виклад основного матеріалу. Перші переклади українською мовою з'явилися в Україні в 70-х роках XIX століття. Зокрема, Іван Верхратський 1876 року видав свій переклад «Батька зачумлених». Того самого року він зробив переклад і другої поеми польського письменника – «В Швейцарії». На думку Г. Вереса, обидва переклади мають значення лише історичне, оскільки мова їх важка, перенасичена діалектизмами, не відтворені стилістично-художні й ритміко-мелодійні особливості творів. Окремі місця перекладів нелегко зрозуміти без спеціального заглядання в оригінал (Верес, 1959, с. 91).

1890 року з'явився ще один переклад поеми «В Швейцарії», виконаний українським перекладачем Володимиром Кольбою. Цей текст отримав більш схвальні відгуки літературних критиків, зокрема, Василь Щурат зазначив, що перекладач домогся кращих успіхів, проте перенаситив текст полонізмами та старослов'янськими («варкочі», «тлум», «образня», «сльозаві» тощо) (Щурат, 1909, с. 11).

Початок XX століття позначений зацікавленням творчістю Юліуша Словацького: 1907 року уривки поеми «В Швейцарії» друкує «Молода Муза». 1909 року В. Щурат перекладає поему «Батько зачумлених», а в наступному році виходить переклад цього твору авторства Сидора Твердохліба, українського поета й перекладача, громадсько-політичного діяча, уродженця міста Бережани, що на Тернопільщині. Цей переклад вважається більш вдалим за інші, оскільки у ньому відтворена ритміко-мелодійна краса твору. Згодом публікують українські переклади П. Стебницького, М. Вороного, М. Старицького, Олени Пчілки, В. Щурата. Ймовірно, завдяки реалістичності твору, особливої популярності набуває поема

«Батько зачумлених», її перекладають декілька разів (Верес, 1959, с. 93). Тут можна навести паралель із реалістичними творами Тараса Шевченка, присвяченими українсько-польським відносинам у минулому.

Іван Франко давав високу оцінку творам Юліуша Словацького та вважав, що разом із поезією Адама Міцкевича його творчість принесла польській літературі світове визнання (Франко, 1955, с. 135). Український письменник перекладав твори Юліуша Словацького, віддавши перевагу його поезії та есеїстиці. Це була важлива частина культурного обміну між українською та польською культурами, що сприяла взаємному розумінню та відкриттю для читачів нових літературних течій та ідей. І. Франко перекладав переважно ті твори Ю. Словацького, які відображали його філософські погляди, поетичний талантизм та патріотизм, зокрема, епічну поему «Кседзін Ядзер». Ця поема прославляє повстання селян під проводом католицького священника Ядзeka проти феодалських панів. Також поему «Сарні», яка розповідає про героїчний опір поляків-селян проти шляхетських феодалів, філософську поему «Люцифер», де Ю. Словацький розглядає питання моралі, віри та вільної волі. Цей важливий твір, відображає зацікавленість Івана Франка філософською та релігійною тематикою. Окрім цього, український учений переклав есеї та статті Ю. Словацького, де той висловлював свої погляди на тогочасні зловідносини культурні та політичні питання.

Високо оцінювала творчість Ю. Словацького й Олена Пчілка, яка в розвідці біографічного плану наголосила на особливому значенні письменника для польської літератури та підкреслила його гуманізм і демократизм. У її праці вміщені переклади тих творів, які вона вважала найкращими, як-от: «До альбому Зосі (Бобрової)», «Коли ти будеш в моїй тій країні», «Стокротки», «Розстання», уривок з «Ліллі Венеди», «Гімн» («Смутно так, боже») в перекладі разом із Федором Петруненком (Пчілка, 1910, с. 13).

Переклади В. Щурата творів «Батько зачумлених» та «Мій заповіт» вважають одними із найвдалиших, оскільки вони є високо поетичними, передають багатство фарб, звуків, зміни почуттів і настроїв, хоч подекуди можуть траплятися застарілі слова й звороти (Верес, 1959, с. 100).

Один із перших творів Ю. Словацького «Дума українська» (1826), у якому він

порушує тему польсько-українських взаємин у минулому, показує боротьбу українського народу проти польської шляхти за свободу й незалежність (Верес, 1959, с. 12), був перекладний українською мовою В. Струтинським (1924 р. народження), українським перекладачем з польської, чеської та словацької мов (Сеніна, 2019, с. 15). Для прикладу, наведемо уривок із вірша «Париж» (1832) у перекладі В. Струтинського:

*Поляк-вигнанець тут бродить нужденний,
Брат у нещасті не розрадить брата.*

Верби плачучі над водою Сени

Так нас печалють, як верби Євфрата
(Верес, 1959, с. 21).

Леся Українка відома не лише власною творчістю, а й перекладацькою діяльністю, яка відігравала важливу роль у взаєморозумінні та культурному обміні між українською та світовою літературою. З-посеред найбільш відомих перекладів виділимо «Світанок індустріальний» (Poranek. Skargi Jeremiego) та «Поезію» (Poezje). У своїх перекладах Леся Українка зберігала сутність оригіналу, проте адаптувала їх до норм української мови та культурного контексту.

Одним із перекладачів творчості Юліуша Словацького був П. Стебницький. 1909 року в «Літературно-науковому віснику» він опублікував переклад поеми «Ангеллі». Г. Верес так оцінює цю роботу: «Релігійно-фантастичну оболонку «Ангеллі» передав Петро Стебницький, хоч в його перекладі і спостерігаємо надмірне захоплення архаїзмами, які часом не стільки передають біблійний колорит поеми Юліуша Словацького, скільки затемнюють розуміння її. Ця невідповідність окремих місць властива і для інших перекладів» (Москаленко, 2006, с. 173).

Для перекладів М. Старицького характерні відступи від оригіналу. Наприклад, поезії «Кулик» і «Гімн» («Богородице-діво»). Перший вірш у перекладі має назву «Поїзд». М. Старицький вирішив замінити назву, оскільки йдеться лише про використання теми, відтворення загального враження, а не про детальний переклад. У тексті перекладу трапляються незрозумілі слова й звороти, а також полонізми, які ускладнюють його читання. Такі відступи від оригіналу спостерігаємо й у вірші «Гімн» («Богородице-діво»), що в Михайла Старицького має назву «Псалом» (Нахлік, 2010, с. 115).

Вірш Ю. Словацького «Гімн» створений під час подорожі поета до Святої Землі, напи-

саний 1836 року перед заходом сонця, на березі моря біля Александрії. У поезії автор веде щирі розмови з Богом про людське життя, про власну тугу за рідним домом. Завдяки повторювальному зізнанню «Сумно мені, Боже» поезія має ліричний характер та нагадує пісню чи вечірню молитву, можливо, завдяки цьому вірш покладений на музику. У перекладі Максима Рильського вірш звучить особливо виразно:

*Впливши нині у море далеке, –
Сто миль від берега, сто миль до того, –
Бачив я: білі летіли лелеки
В дальню дорогу.
В Польщі стрічав я видовище схоже...
Сумно так, боже!
Часто ходив я на людські могили,
Рідного майже не знаючи дому,
Був мандрівцем, що іде, малосилий,
Супроти грому... (Верес, 1959, с. 34)*

Особливу увагу українських перекладачів привертала твори поета, пов'язані з переломними періодами в історії Польщі, а саме 1830, 1846–48 роками. Ідеться, зокрема, про «Оду вольності» й «Похорон капітана Мейзнера» в перекладі М. Бажана, «Кулик» в перекладі М. Рильського, «Гімн» («О Маріє! Вірного надіє!») в перекладі Є. Дроб'язка, «До автора «Трьох псалмів» (переклад Я. Шпорти). Також українських перекладачів захопили ліричні твори Юліуша Словацького, у яких його особисте життя тісно пов'язане з життям усієї країни та народу. Сповнені роздумів над власною творчістю і власним життям такі вірші поета: «Гімн» («Сумно так, боже»), «Мій заповіт» (переклад М. Рильського), «Не знав я ліків, лікарів цурався» (Л. Первомайського), «Доля не може» (Є. Нарубіної), «Як темна ніч впаде» (В. Струтинського). Низка поезій позначена протиставленням минулого сучасному: «Гробниця Агамемнона» (переклад М. Рильського), «Схід сонця над Саламіном» (В. Швеця); є також твори, присвячені друзям, коханій, у яких ідеться про особливі людські почуття любові й пристрасті: «Сонети» та «До Й. Бобрової» (переклад Є. Дроб'язка), «До Анелі Мощенської» (П. Дорошка), «Стокротки» (В. Струтинського) та інші. Також варто виокремити поезії, які частково або ж цілком пов'язані з Україною, а саме «Українська дума» (перекладена М. Зісманом), «Пісня козацької дівчини» (у перекладі В. Ткаченко), «Якщо ти будеш у моїй країні» (переклад Є. Нарубіної), а також «В альбом С. Бобрової» (Г. Коваленка) і «Мати до сина» (В. Швеця) (Радишевський, 1985, с. 108).

Листи Юліуша Словацького до матері, яка мешкала в Кременці, є окремою сторінкою історії, вони дають можливість відтворити біографію поета, розповісти про його життя в еміграції, творчі плани, особисті почуття та переживання. 2009 року з'явилася двомовна книга епістолярної спадщини поета, український переклад якої здійснила Маргарита Гецевич, кременчанка, науковиця, яка 28 років завідувала літературно-меморіальним відділом Юліуша Словацького у Кременецькому краєзнавчому музеї. Перекладачці вдалося бути близькою до оригіналу та зберегти колорит мови поета, передати багатство його думок, любов до матері та душевні переживання (Сеніна).

Висновки. Завдяки таким перекладачам, як Іван Верхратський, Володимир Кольба, Василь Щурат, Сидір Твердохліб, Микола Старицький, Петро Стебницький, Олена Пчілка, далі – Микола Зеров, Марко Зісман, Євген Дроб'язко, Федір Петроненко (на початку XX століття), трохи пізніше Микола Вороний, Борис Тен, Святослав Гординський, у 50-их роках і другій половині XX століття Максим Рильський, Микола Бажан, Дмитро Павличко, Григорій Вервес, Станіслава Левінська, Іван Глинський, Роман Лубківський, Іван Драч, Микола Вінграновський, Микола Жулинський, Іван Дзюба, Євген Сверстюк, Іван Смолій, Григорій Кочур, Єва Нарубіна, Ростислав Радишевський, Станіслав Шевченко, Віталій Коротич, Галина Гордасевич, Юрій Щербак, Іван Світличний, Віталій Шевченко, Валентин Струтинський, Володимир Вихрущ, Борис Демків, Іван Гарасевич, Маргарита Гецевич та багатьом іншим, творчість польського поета Юліуша Словацького відкрита для українського читача.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на ґрунтовніший аналіз перекладів окремих творів Юліуша Словацького в українській інтерпретації, зокрема з погляду збереження образної системи, ритмомелодики та стилістичних засобів оригіналу. Окремого зацікавлення заслуговує діяльність маловідомих українських перекладачів творів польської літератури. Актуальним напрямом розвідок залишається компаративний аналіз польсько-українських літературних зв'язків крізь призму перекладу, а також дослідження сучасних спроб переосмислення творчості Юліуша Словацького в контексті новітніх перекладацьких стратегій та міжкультурного діалогу.

ЛІТЕРАТУРА

- Гнатюк О. Між літературою і політикою. Київ : Дух і літера, 2012. 368 с.
- Верес Г. Юліуш Словацький. Юліуш Словацький і Україна. Літературно-критичний нарис. Київ, 1959. 167 с.
- Вишневецька Г. Об'єктивація концепту «відьма» у творчості Лесі Українки та Юліуша Словацького. *Studia Methodologica*. 2024. № 58. С. 8–16.
- Єржиківська Н. Українська тематика в ранній творчості Юліуша Словацького. *Київські полоністичні студії*. 2023. Том 39. С. 161–192.
- Москаленко М. Нариси з історії українського перекладу. *Всесвіт*. 2006. № 1–2. С. 172–190.
- Нахлік Є. Творчість Юліуша Словацького в Україні. Проблеми українсько-польської літературної компаративістики. Львів, 2010. 287 с.
- Пчілка О. Юліуш Словацький, його життя, творчість і зразки творів. Київ : Рідний край, 1910. 33 с.
- Радишевський Р.П. Юліуш Словацький. Життя і творчість. Київ : Дніпро, 1985. 207 с.
- Сеніна Т. Юліуш Словацький у колі українських перекладачів. Юліуш Словацький в українських перекладах : Вибрані твори. Тернопіль : ТОВ «Терно-граф», 2019. 552 с.
- Сеніна Т. До проблеми перекладу епістолярної спадщини Юліуша Словацького в Україні. Листи до матері в перекладі Маргарити Гецевич. URL: <https://mjsk.te.ua/uk/dijalnist/naukova-dijalnist/40>.
- Франко І. Твори в двадцяти томах. Т. XVIII, Київ : Наукова думка, 1955. 559 с.
- Щурат В. Ю. Словацький в українським письменстві і перекладі. Львів, 1909.
- Jarosz A. Слово в «Ксьондзі Мареку» Юліуша Словацького. *Roczniki Humanistyczne*. Tom LXXII. Zeszyt 7. 2024. S. 183–198.
- Kieniewicz J. W kręgu mitologii ojczystych. Warszawa 2023. University of Warsaw Press. 218 s.

REFERENCES

- Franko, I. (1955). *Tvory v dvadtsiaty tomakh [Works in twenty volumes]* (Vol. XVIII). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Hnatiuk, O. (2012). *Mizh literaturoiu i politykoiu [Between literature and politics]*. Kyiv: Dukh i litera [in Ukrainian].
- Jarosz, A. (2024). Slovo v «Ksondzi Mareku» Yuliusha Slovatskoho [The word in «Książ Marek» by Juliusz Słowacki]. *Roczniki Humanistyczne – Humanitarian annuals* (Vol. 7), (pp. 183–198) [in Ukrainian].
- Kieniewicz, J. (2023). *W kręgu mitologii ojczystych [In the circle of native mythologies]*. Warszawa: University of Warsaw Press [in Polish].
- Veres, H. (1959). *Yuliush Slovatskyi. Yuliush Slovatskyi i Ukraina. Literaturno-krytychnyi narys [Juliusz Słowacki. Juliusz Słowacki and Ukraine. Literary-critical essay]*. Kyiv [in Ukrainian].
- Moskalenko, M. (2006). *Narysy z istorii ukrainskoho perekladu [Essays on the history of Ukrainian translation]*. *Vsesvit – World*, 1–2, 172–190 [in Ukrainian].
- Nakhlik, Ye. (2010). *Tvorchist Yuliusha Slovatskoho v Ukraini. Problemy ukrainsko-polskoi literaturnoi komparatyvistyky [The work of Juliusz Słowacki in Ukraine. Problems of Ukrainian-Polish literary comparative studies]*. Lviv [in Ukrainian].
- Pchilka, O. (1910). *Yuliush Slovatskyi, yoho zhyttia, tvorchist i zrazky tvoriv [Juliusz Słowacki, his life, work and examples of works]*. Kyiv: Ridnyi krai [in Ukrainian].
- Radyshevskyi, R.P. (1985). *Yuliush Slovatskyi. Zhyttia i tvorchist [Juliusz Słowacki. Life and work]*. Kyiv: Dnipro [in Ukrainian].
- Senina, T. (2019). *Yuliush Slovatskyi u koli ukrainskykh perekladachiv. Yuliush Slovatskyi v ukrainskykh perekladakh: Vybrani tvory [Juliusz Słowacki in the circle of Ukrainian translators. Juliusz Słowacki in Ukrainian translations: Selected works]*. Ternopil: TOV «Terno-hraf» [in Ukrainian].
- Senina, T. *Do problemy perekladu epistoliarnoi spadshchyny Yuliusha Slovatskoho v Ukraini. Lysty do materi v perekladі Marharyty Hetsevykh [On the problem of translating the epistolary heritage of Juliusz Słowacki in Ukraine. Letters to Mother translated by Margarita Getsevich]*. Retrieved from <https://mjsk.te.ua/uk/dijalnist/naukova-dijalnist/40> [in Ukrainian].
- Shchurat, V. Yu. (1909). *Slovatskyi v ukrainskim pysmenstvi i perekladi [Słowacki in Ukrainian writing and translation]*. Lviv [in Ukrainian].
- Vyshnevskaya, H. (2024). Obiektivatsiia kontseptu «vidma» u tvorchosti Lesi Ukrainky ta Yuliusha Slovatskoho [Objectification of the concept of «witch» in the works of Lesia Ukrainka and Juliusz Słowacki]. *Studia Methodologica*, 58, 8–16 [in Ukrainian].
- Yerzhivskaya, N. (2023). *Ukrainska tematyka v rannii tvorchosti Yuliusha Slovatskoho [Ukrainian themes in the early work of Juliusz Słowacki]*. *Kyivski polonistychni studii – Kyiv Polish Studies Studios* (Vol. 39), (pp. 161–192) [in Ukrainian].